

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 200-01-1/2021/2
Ljubljana, 15. 3. 2021

Predlog

Državni svet Republike Slovenije je na 38. seji 17. 3. 2021, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20 in 123/20), obravnaval Vprašanji državnega svetnika dr. Matjaža Gamsa glede stališča Vlade Republike Slovenije in Državnega zbora Republike Slovenije do uporabe avtonomnih orožnih sistemov ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/05 – odl. US, 21/12 – ZFDO-F in 81/18 – odl. US) sprejel naslednji

S K L E P:

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašanji državnega svetnika dr. Matjaža Gamsa in Vladi Republike Slovenije in Državnemu zboru Republike Slovenije predlaga, da posamezno vprašanje, ki se ju dotika, proučita in nanj odgovorita.

Vprašanji državnega svetnika dr. Matjaža Gamsa se glasita:

- 1. Ali je Vlada Republike Slovenije 2020 na kakšen način okrepila svoja evropska in druga mednarodna prizadevanja za omejitev in prepoved uporabe avtonomnih orožnih sistemov?**
- 2. Ali namerava Državni zbor Republike Slovenije izpeljati ali podpreti kakšno aktivnost v smeri omejevanja razvoja avtonomnih orožnih sistemov?**

Obrazložitev:

Državni svet Republike Slovenije je na 24. seji, 11. 11. 2019, obravnaval vprašanja, vezana na avtonomne orožne sisteme, in stališče Vlade Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada) do Resolucije Evropskega parlamenta o avtonomnih orožnih sistemih oziroma do njene vsebine.

V odgovoru je Vlada zapisala, da podpira Resolucijo Evropskega parlamenta o avtonomnih orožnih sistemih, ki opredeljuje avtonomne orožne sisteme kot oborožene sisteme, nad katerimi človek nima razumnega nadzora kritičnih funkcij. Delovanje avtonomnih sistemov brez razumnega človekovega nadzora seveda odpira številna (nova) etična vprašanja, povezana s humanitarnim pravom in človekovimi pravicami.

V zvezi z vprašanjem, ali se v zvezi s problematiko avtonomnih orožnih sistemov na ravni vladnih resorjev pripravlja kakšen dokument ali izjava, je Vlada januarja 2020 pojasnila, da je bila na podlagi dela neformalne skupine strokovnjakov, ki sta jo vodili Nemčija in Francija na 5. pregledni konferenci držav pogodbenic Konvencije o

prepovedi ali omejitvi uporabe nekaterih vrst klasičnega orožja (Convention on Certain Conventional Weapons, v nadaljevanju: CCW) od 12. do 16. decembra 2016 v Ženevi, ustanovljena skupina vladnih strokovnjakov za področje smrtonosnih avtonomnih sistemov (Group of Governmental Experts on Lethal Autonomous Weapons Systems, v nadaljevanju: GGE LAWS). O avtonomnih orožnih sistemih se redno razpravlja na letnih srečanjih visokih pogodbenic CCW, kjer se potrjujejo poročila, ki jih pripravi GGE LAWS, ter podajo usmeritve za nadaljnje delo. Republika Slovenija (Ministrstvo za zunanje zadeve skupaj z Ministrstvom za obrambo) je od leta 2017 aktivna na področju vsebin, povezanih z avtonomnimi orožnimi sistemi.

Zastavlja se vprašanje, ali se je od zadnjih informacij glede delovanja naše države v zvezi s problematiko avtonomnih orožnih sistemov kaj spremenilo in ali je Republika Slovenija sprejela kakšna dodatna ali zavezujoča stališča glede prizadevanj za prepoved uporabe avtonomnih orožnih sistemov. Po različnih državah potekajo številne aktivnosti, sprejemajo se dodatne iniciative in pobude (Nizozemska, Finska), avstrijski parlament je pred kratkim na svojo Vlado naslovil predlog, da naj okrepi prizadevanja v okviru evropskih institucij in v okviru Organizacije združenih narodov za prepoved avtonomnih orožnih sistemov in uporabe umetne inteligence pri upravljanju orožnih sistemov.

Posebej izpostavljamo, da so bila tudi opozorila o možnosti izbruhov epidemij večjih razsežnosti do pred kratkim pospremljena s posmehom in dvomi, posledično pa so bile vse vlade ob soočanju z epidemijo COVID-19 nepripravljene in brez ustreznih količin primernih zaščitnih sredstev. Sedanja situacija z vprašanjem nadzora nad avtonomnimi orožji je podobna – nevarnost avtonomnih orožnih sistemov brez reguliranega nadzora je, kot kaže, očitna zgolj strokovnjakom umetne inteligence. Slovenija, kot relativno majhna država, bi lahko že zdavnaj sprejela deklaracijo o nevarnosti avtonomnih orožnih sistemov in stališče, da ne bo financirala povsem avtonomnih orožnih sistemov (že delni nadzor bi namreč zadoščal za razrešitev problematike), oziroma stališče, da ne podpira uporabe avtonomnih orožnih sistemov ali hranjenja avtonomnih orožnih sistemov na slovenskem ozemlju itd.

V okviru podanih vprašanj se naslavlja tudi Državni zbor Republike Slovenije z vprašanjem, ali namerava izpeljati ali podpreti kakšno akcijo v smeri omejevanja razvoja avtonomnih orožnih sistemov.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Vladi Republike Slovenije in Državnemu zboru Republike Slovenije, da vprašanje, ki se ju dotika, proučita in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20 in 123/20) nanj v roku 30 dni odgovorita.